

szostek_bar i partnerzy

dr Gabriela Bar

**Ustalanie zasad i terminów retencji
danych osobowych**

Zasada ograniczenia przechowywania (art. 5 ust. 1 lit. e) RODO

Dane osobowe są przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, **przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane.**

Dane osobowe można przechowywać przez okres dłuższy, o ile będą one przetwarzane wyłącznie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych na mocy art. 89 ust. 1, z zastrzeżeniem że wdrożone zostaną odpowiednie środki techniczne i organizacyjne wymagane na mocy niniejszego rozporządzenia w celu ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą („ograniczenie przechowywania”).

Retencja danych

Motyw 39. preambuły RODO:

- *Dane osobowe powinny być adekwatne, stosowne i ograniczone do tego, co niezbędne do celów, dla których są one przetwarzane.*
- *Wymaga to w szczególności **zapewnienia ograniczenia okresu przechowywania danych do ścisłego minimum.***
- *Dane osobowe powinny być przetwarzane **tylko w przypadkach, gdy celu przetwarzania nie można w rozsądny sposób osiągnąć innymi sposobami.***
- *Aby zapobiec przechowywaniu danych osobowych przez okres dłuższy, niż jest to niezbędne, administrator powinien ustalić **termin ich usuwania lub okresowego przeglądu.***

Retencja danych – obowiązki ADO

- Dokonywanie okresowej oceny czasu, przez który dane osobowe są przetwarzane;
- Dokonywanie przeglądów celów przetwarzania danych osobowych w aspekcie okresu ich przechowywania;
- Bezpieczne usuwanie danych osobowych, których przetwarzanie stało się bezcelowe lub ich anonimizacja (zabiegiem wystarczającym do spełnienia obowiązku z art. 5 ust. 1 lit. e RODO jest **usunięcie** danych osobowych lub ich **modyfikacja w sposób wykluczający identyfikację osoby**).

Podstawy do ustalenia terminów retencji

- **Umowa**
- **Zgoda**
- **Uzasadniony interes administratora**
- **Przepis prawa (prawny obowiązek)**

Dane przetwarzane na podstawie umowy

Termin retencji dla danych osobowych przetwarzanych na podstawie umowy liczony jest od dnia zakończenia relacji tj. od rozwiązania, czy też wykonania umowy.

Retencja w wypadku danych przetwarzanych na podstawie zgody

Termin retencji danych liczony jest od dnia wycofania tej zgody przez osobę która jej udzieliła.

Co do zasady zgoda jest ważna do jej odwołania i RODO nie nakłada wprost obowiązku jej aktualizowania. Rekomendowane jest jednak „odświeżanie” zgód.

Prawnie uzasadnione interesy administratora

Podstawą retencji danych mogą być prawnie uzasadnione interesy administratora.

Pojęcie to stanowi odpowiednik, istniejącego w polskim porządku prawnym „prawnie usprawiedliwionego celu” ADO o którym mowa w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych.

Aby móc zastosować przesłankę z art. 6 ust. 1 lit. f RODO jako postawę przetwarzania danych osobowych zaistnieć muszą łącznie dwie okoliczności:

- przetwarzanie danych jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora lub stronę trzecią,
- nie mają miejsca sytuacje, w których nadrzędny charakter wobec tych interesów mają interesy lub podstawowe prawa i wolności osoby której dane dotyczą, wymagające ochrony danych osobowych.

Przykłady prawnie uzasadnionych interesów ADO

W preambule do RODO tj. motywie 47 wskazano, że *prawnie uzasadniony interes może istnieć na przykład w przypadkach, gdy zachodzi istotny i odpowiedni rodzaj powiązania między osobą, której dane dotyczą, a administratorem, na przykład gdy osoba, której dane dotyczą, jest klientem administratora lub działa na jego rzecz. Aby stwierdzić istnienie prawnie uzasadnionego interesu, należałoby w każdym przypadku przeprowadzić dokładną ocenę, w tym ocenę tego, czy w czasie i w kontekście, w którym zbierane są dane osobowe, osoba, której dane dotyczą, ma rozsądne przesłanki by spodziewać się, że może nastąpić przetwarzanie danych w tym celu. (...) Prawnie uzasadnionym interesem administratora, którego sprawa dotyczy, jest również **przetwarzanie danych osobowych bezwzględnie niezbędne do zapobiegania oszustwom**. Za działanie wykonywane w prawnie uzasadnionym interesie można uznać przetwarzanie danych osobowych **do celów marketingu bezpośredniego**.*

Przykłady prawnie uzasadnionych interesów ADO

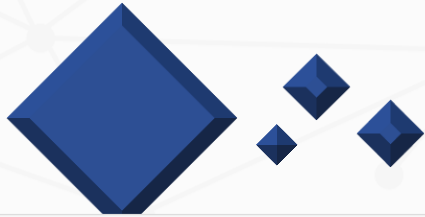
- przekazywanie danych osobowych w ramach grupy przedsiębiorstw na potrzeby administracji wewnętrznej (motyw 48 RODO);
- przetwarzanie w celu zapewnienia bezpieczeństwa sieci i informacji, w tym zapobiegania nieautoryzowanemu dostępowi do sieci łączności elektronicznej i przeciwdziałania uszkodzeniu systemów komputerowych (motyw 49 RODO);
- **dochodzenie roszczeń;**
- zapewnienie autentyczności i integralności nośników (systemów IT), na których zapisywane są informacje, w tym dane osobowe.

Przedawnienie roszczeń jako podstawa retencji danych

Co do zasady przedawniają się **roszczenia cywilnoprawne** (najczęstszymi w praktyce są terminy 3-letni, dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, i 10-letni dla pozostałych roszczeń - termin najpewniej ulegnie skróceniu do 6 lat w związku z nowelizacją KC). Przedawnieniu nie podlegają roszczenia niemajątkowe oraz niektóre roszczenia o charakterze majątkowym.

Roszczenia ze **stosunku pracy** co do zasady ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 291 § 1 KP). Odstępstwem od zasady jest termin dochodzenia niektórych roszczeń przez pracodawcę.

Na gruncie **prawa administracyjnego** o przedawnieniu roszczenia wynikającego wprost z przepisów prawa można mówić jedynie wtedy, gdy konkretny przepis wyraźnie tak stanowi (por. *wyrok z dnia 03 września 2008r. WSA we Wrocławiu, sygn. akt I SA/Wr 701/08*).

Przedawnienie roszczeń jako podstawa retencji danych

Zobowiązanie podatkowe przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku (art. 70 § 1 OP). Co do zasady pięcioletni termin jest podstawowym dla przedawnienia zobowiązania podatkowego. Mogą one zostać wydłużone wskutek przerwania lub zawieszenia biegu przedawnienia.

Przedawnienie karalności powoduje jej ustanie - po tej dacie nie można wsząć postępowania karnego o dane przestępstwo, zaś postępowanie już prowadzone należy umorzyć (art. 101 § 1 KK). Wszczęcie postępowania nie przerywa biegu przedawnienia karalności.

Prawny obowiązek przechowywania danych

Przetwarzanie danych osobowych przez określony termin retencji wynikać może również z **prawnego obowiązku** nałożonego na administratora danych osobowych:

- *Ustawa o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych (50 lat);*
- *Ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (10 lat);*
- *Ustawa o rachunkowości (5 lat);*
- *Prawo energetyczne (5 lat).*

Obliczanie terminów

- Prawo cywilne: art. 110 – 115 KC;
- Prawo pracy: odesłanie do KC na podstawie art. 300 KP;
- Prawo administracyjne: art. 57 KPA;
- Prawo podatkowe: art. 12 OP;
- Prawo karne: art. 123 KPK.

Te same dane – różne terminy retencji

W stosunku do tych samych danych mogą mieć zastosowanie różne terminy retencji:

- przechowywanie danych może wynikać z obowiązku nałożonego na administratora danych, wynikającego z przepisów prawa (np. ustawy o rachunkowości);
- z drugiej natomiast strony ten sam dokument może być podstawą dla administratora do dochodzenia roszczeń lub obrony przed nimi - a wtedy mamy do czynienia uzasadnionym interesem administratora jako odrębną podstawą (termin może być dłuższy, np. 10 lat).

Te same dane – różne terminy retencji

W sytuacji, gdy do danych osobowych zastosowanie będą miały różne terminy retencji, a termin wynikający z obowiązku nałożonego na administratora jest terminem dłuższym, **należy przechowywać dane zgodnie z tym dłuższym terminem retencji.**

Wstrzymanie biegu terminów retencji

- Okres przechowywania danych osobowych może zostać przedłużony w związku z prowadzonym przez administratora lub wobec niego **postępowaniem**, w tym postępowaniem cywilnym, karnym lub administracyjnym
- Wstrzymanie biegu terminu retencji powinno mieć zastosowanie na potrzeby zabezpieczenia materiału dowodowego dla celów związanych z prowadzonym postępowaniem.
- Takie wstrzymanie biegu terminu retencji następuje **na okres trwania postępowania**.
- Po jego zakończeniu postępowania dane mogą być dalej przechowywane w razie istnienia ku temu podstawy, np. przez okres przedawnienia, jeśli dane dotyczą roszczeń, do których przepisy o przedawnieniu mają zastosowanie.

Sankcje za naruszenie zasady ograniczenia przetwarzania

- Konsekwencją naruszenia RODO w zakresie dopuszczalnej retencji danych osobowych może być kara, o której mowa w art. 83 ust. 5 lit. a i b RODO, tj. administracyjna kara pieniężna w wysokości do 20 000 000 EUR, a w przypadku przedsiębiorstwa – w wysokości do 4 % jego całkowitego rocznego światowego obrotu z poprzedniego roku obrotowego, przy czym zastosowanie ma kwota wyższa.
- Nałożenie na ADO administracyjnej kary pieniężnej nie zwalnia go z ewentualnej odpowiedzialności cywilnej wobec osób, których dane dotyczą, zgodnie z art. 79 ust. 1 RODO.
- Do procedowanego obecnie projektu polskiej ustawy o ochronie danych osobowych wprowadzono również przepisy karne, które penalizują m.in. przetwarzanie zwykłych i szczególnych kategorii danych (z art. 9 RODO) bez podstawy prawnej.

Dziękuję za uwagę.

[gabriela.bar@szostek-
bar.pl](mailto:gabriela.bar@szostek-bar.pl)

szostek_bar i partnerzy

szostek_bar i partnerzy

Dane kontaktowe

telefon

+48 71 714 22 04

e-mail

kancelaria@szostek-
bar.pl

WWW

www.szostek-
bar.pl
facebook.com/SzostekBar